

[Thorkil Kristensen.]

er medlemmer af den og den fagforening, og, måske omvendt, at medlemmer af den og den fagforening kun må arbejde hos medlemmer af den og den arbejdsgiverorganisation. Eksklusivaftaler har her stor og indgribende betydning — jeg er bange for i nogle tilfælde skadelig betydning, fordi det jo her kan betyde et ret alvorligt indgreb i erhvervsfriheden, i folks ret til at bestemme, hvem de vil have som arbejder, og hvor de vil tage arbejde. Men på det område er der ingen, der har tænkt på at indføre en lov imod det, og så skal vi naturligvis også tænke os godt om, inden vi gør det tilsvarende på varehandelens område. Der kan vel også her være tilfælde, hvor det i og for sig kan være begrundet i kravet om en særlig sagkundskab hos dem, der skal forhandle en vare. Dette tror jeg altså trænger til meget nøje overvejelse.

Men det store spørgsmål vedrørende forhåndsgodkendelse er naturligvis bruttopriserne. Jeg skal gerne erkende, at dette bruttoprissystem sikkert i mange tilfælde kan føre til højere priser i detailhandelen, højere avancer, end i og for sig nødvendigt — det kan man ikke benægte. Omvendt kan der selvfølgelig også tænkes gunstige virkninger af det — det siger kommissionen jo også direkte. Og dette, at der både kan være gunstige og ugunstige virkninger, gør, at man skal tænke sig godt om, før man gennemfører en så generel bestemmelse som den, der her er tale om.

Nu er jeg nok klar over, at det kun er bindende bruttoprisbestemmelser, der skal være forbudt. En af de ting, jeg tror vi skal tænke over, er, om ikke mange af de bestående bindende bruttopriser simpelthen vil blive omdannet til vejledende, fordi de vejledende ikke skal være forbudt; og hvis man har de fornødne magtmidler, er man jo ofte i stand til gennem neutraliseret konkurrence — som kommissionen siger — at sørge for, at de vejledende bestemmelser binder lige så godt i praktisk virksomhed som de bindende.

Det er altså et spørgsmål, om man vinder så forfærdelig meget ved at drive de enkelte tilfælde fra det bindende over i det vejledende område; men jeg vil gerne om dette sige generelt, at da der utvivlsomt kan komme uheldige virkninger — og også nogle heldige virkninger — synes jeg, dette betyder, at vi her trænger til mere oplysning. Det citat, jeg anførte fra priskontrolrådets egen redegørelse, viser jo, at man kun i ringe grad har bearbejdet det store materiale vedrørende aftaler og bestemmelser, som ligger i prisdirektoratet. Jeg vil derfor henstille, at vi, inden vi tager stilling til dette vanskelige spørgsmål om bruttoprisbestemmelserne — som jeg altså ikke skal tage definitiv stilling til i dette øjeblik — får en omfattende undersøgelse af det rent praktiske materiale, der foreligger.

Jeg er klar over, at bruttopriser undertiden, måske ofte, kan betyde, at varerne bliver fordelt dyrere og mindre effektivt, end det kunne gøres, men da der også kan være virkninger i anden retning, synes jeg, vi trænger til at få det hele gennemgået. På dette punkt har lovforslaget sagt, at bestemmelsen om forbud først skal træde i kraft et år efter loven iøvrigt, for at man så i det år kan gennemgå hele dette materiale og tage stilling til, hvilke af disse bestemmelser der skal have lov til at leve, og hvilke der skal falde bort inden et år. Jeg vil bede om, at vi, og det synes jeg må være rimeligt, får så meget af denne undersøgelse som muligt gennemført inden lovens vedtagelse. Det må jo dog være et rimeligt og almindeligt krav til lovgiverne, at vi så godt som muligt sætter os ind i grundlaget for det, vi skal vedtage, før vi vedtager det, og ikke venter til bagefter.

I denne undersøgelse af det foreliggende materiale er der tre spørgsmål, som jeg gerne vil have belyst. Det første er: Hvad kan der siges om størrelsen af detailavancerne i de brancher, hvor der er bruttopriser, sammenlignet med andre og tilsvarende brancher, hvor der ikke er bruttopriser? Jeg er meget vel klar over, at det